

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Ref 5 Aia

George
McC. Craig

HERTHA

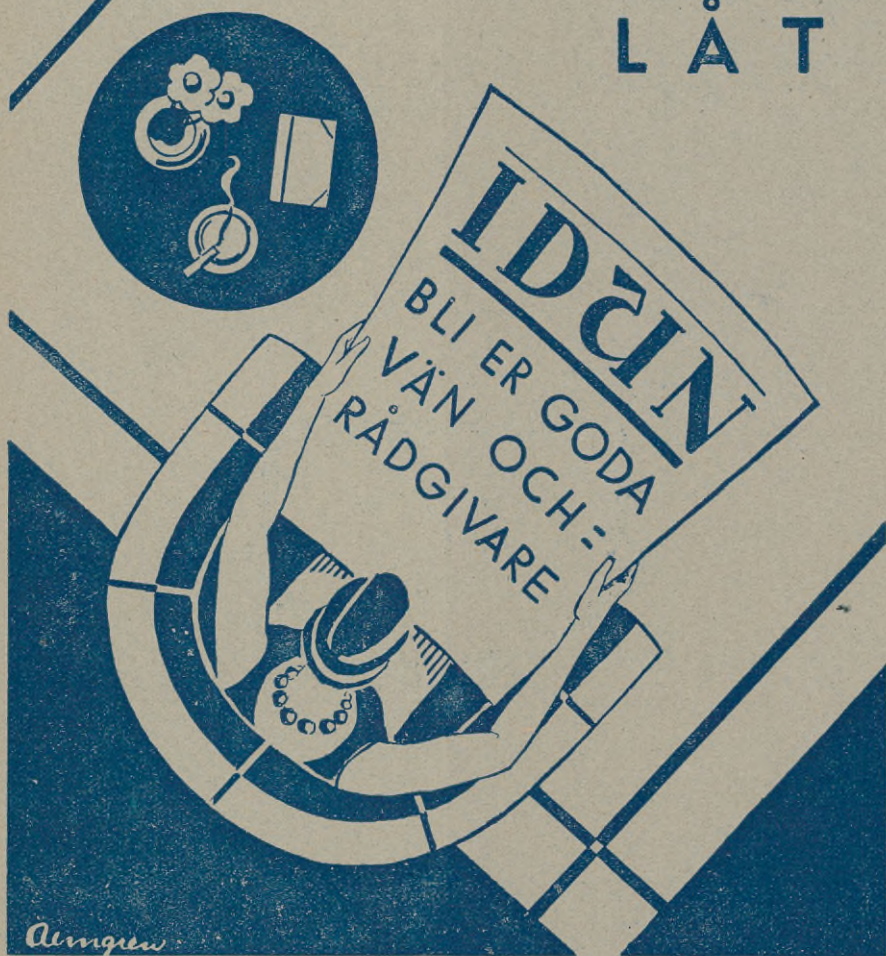
TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
✠ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ✠

ÄRGÅNG 19
JANUARI
1932

96/1932

FÖR 1932 LÅT

IDUN, den kultiverade veckotidningen med det pigga och omväxlande innehållet.

IDUN skänker, utom förströelse och nöje, en angenäm orientering i många av tidens frågor åt alla familjens medlemmar.

Ännu är det ej försent att prenumerera!

HERTHA

ÅRGÅNG XIX

JANUARI 1932

HÄFTE 1

Gift kvinnas förvärvsarbete.

Det är ånyo anledning att ägna uppmärksamhet åt gift kvinnas rätt till yrkesarbete utom hemmet. Denna gång gäller det visserligen icke något angrepp mot att kvinna förenar gift stånd med ordinarie stats-tjänst. När detta skrives har riksdagen ännu icke hunnit samlas och det är icke säsong, så att säga, för denna hittills alltid segerrikt bekämpade art av motstånd mot kvinnoarbetet.

Men det finnes icke desto mindre anledning till vaksamhet. Vi leva i en tid, då arbetstillgången är knapp och hotar att än ytterligare begränsas. Med stigande arbetslöshet uppstå ökade risker för störningar i den gifta kvinnans förvärvsarbete. Det är så många både män och kvinnor, som ha svårt att förstå, att gift kvinna bör ha lov att idka yrkesarbete och förtjäna pengar, när det finnes många andra, så resoneras det, som bättre behöva tillfällen till förtjänst.

Det gives alldeles färska exempel att framdraga på motstånd mot det kvinnoarbete, varom här är fråga.

För närvarande gälla i Göteborg liksom i Stockholm inga särbestäm-

melser för kommunalanställda gifta kvinnor. Nu har emellertid framlagts ett förslag till nytt tjänstereglemente för Göteborgs stad, upptagande en bestämmelse, att gift kvinna må kunna befordras till ordinarie befattningshavare endast efter särskild prövning av tjänstenämnden. På samma slags prövning skall bero, om kvinnlig befattningshavare efter ingånget giftermål får kvarstå i ordinarie tjänst. Förslagställarna kunna hänvisa till att ett i Malmö redan gällande tjänstereglemente är ändå strängare mot de gifta kvinnorna. Ett dylikt åberopande förtager emellertid icke det föreliggande förslaget i Göteborg dess karaktär av tids-tecken.

Ett annat exempel må nämnas. En aftontidning i Stockholm relaterade nyligen med uppenbart gillande, att en stor del av våra systembolag — om också icke alla — ställa sig mer eller mindre avvisande till kvinnlig anställds kvarstående i tjänst efter ingående av äktenskap. Att systembolagen satte beaktansvärda exempel i en tid av arbetslöshet, var tydligen det intryck tidningsartikeln var avsedd att efterlämna.

FÖLJ MED ER TID —
HANDLA HOS

HYVÉNS

Odenplan, Stockholm

Flera belägg för, i vilken riktning man på sina håll gärna vill leda utvecklingen, skulle kunna anföras, men det redan meddelade må här vara tillfyllest.

Varför är det då så angeläget att värna om den gifta kvinnans rätt till förvärvsarbete?

Det ges flera svar att lämna på denna fråga. Ett skulle helt enkelt kunna formuleras så, att gift kvinna har försörjningsplikt, underhållsskyldighet gent emot make och barn. Det är samhället, som genom sin lagstiftning pålagt henne denna skyldighet. Visserligen är förhållandet det, att när mannens inkomster förslå för hans eget och familjens uppehälle, anses hustrun fullgöra sin försörjningsplikt genom det arbete hon utför i hemmet. Skulle emellertid mannens inkomster bli otillräckliga för familjens behov, inträder för hustrun skyldighet att ekonomiskt bidra som försörjare, att söka skaffa sig någon förtjänst. Om genom mannens sjukdom eller arbetslöshet eller genom äktenskapets upplösning hans insats till familjens uppehälle helt bortfaller, lägges försörjningsplikten för fullt på hustrun eller modern. Då räcker det icke, att hon i hemmet utför hushållsarbete och där vårdar sig om barnens intressen, utan hon måste nu ensam förtjäna de pengar, varav hon och barnen skola leva. Endast om hon är oförmögen till denna prestation, träder samhället emellan för de nödvändiga behoven.

Någon tycker kanske, att det vore tillfyllest, om gift kvinnas förvärvsarbete tillgreps först, när mannens inkomster minskades eller helt uteblevo, och visserligen är en sådan ordning alltjämt den vanligaste. Om den alltid är den lyckligaste är däremot tvivel underkastat.

Den hustru, som under äktenskapet kunnat behålla sitt yrkesarbete från flickåren, blir naturligtvis på ett särskilt sätt rustad att vid behov träda till som familjens enda eller huvudsakliga försörjare. Helt annorlunda och sämre ställd är den gifta kvinna, vilken efter en följd av år nödgas återupptaga ett förvärvsarbete, som hon själv hunnit att komma ifrån eller som under mellantiden genom nyare metoder utvecklats till något för henne ganska främmande. Kanske ser hon sig nödsakad att helt avstå från sitt gamla yrke och upptaga annat, enklare och lägre betalt arbete. Den kvinnliga befattningshavare, som när hon gifte sig, lämnade en fast anställning hos stat eller kommun, har vid en senare tidpunkt — därom ha auktoriteter vittnat — ingen möjlighet att åter taga vid där hon tidigare släppte.

I våra dagar fostras kvinnorna att bära ansvar för sig själva och sin framtid. För många kvinnor är det naturligt att även i äktenskapet bibehålla denna självständighets- och ansvarskänsla i ekonomiska ting. Bli dessa kvinnor mödrar, kommer så tanken att i vad på dem beror trygga barnens uppfostran. Den ar-

betsbördade de taga på sig är ingalunda lätt. Yrket ställer stora krav och så göra uppgifterna i hemmet. Att räkka till på båda dessa håll kräver förvisso kraftanspanning.

Det borde vara ett axiom, att en kvinnlig tjänsteinnehavare, vem som än anställt henne, skulle ha rätt, att även som gift kvarstå i sitt yrkesarbete. Givetvis under förutsättning att hon fortfarande väl fyller sin tjänst. Att sända bort henne från arbetet mot hennes vilja med hänvisning allenast till hennes förändrade civilstånd är att tillfoga en personlig oförrätt och kan därjämte vålla den entledigade och hennes familj ekonomiska svårigheter, som kunnat undvikas.

För övrigt glömmes det så lätt, att icke alla kvinnor, som träda i äktenskap, lämpa sig särskilt väl för husligt arbete. Mången gift kvinna ägnar sig med bättre resultat och trevnad åt annan yrkesverksamhet.

Att de förvärvsarbetande fruar, som utan ekonomiskt tvång stå kvar i yrket, bidra att öka arbetslösheten, är ett icke sällsynt påstående. De, som så tala, förbise emellertid, att de klandrade ge kompensation. Genom att i sina hem anställa andra

kvinnor för husliga göromål bereda de å sin sida nya arbetstillfällen.

Frågan om gift kvinnas rätt till förvärvsarbete är slutligen av stor betydelse för utvecklingen av kvinnans ställning inom yrkeslivet överhuvud taget. Kunde det tänkas bli en mera allmän sed att tränga den gifta kvinnan tillbaka från anställningar av olika slag, finge därmed allt kvinnligt yrkesarbete en ödesdiger prägel av tillfällighet. Vad skulle det då tjäna till att, kanske med uppoffringar, skaffa döttrarna en ordentlig utbildning och vem kunde längre finna det ändamålsenligt att bereda kvinnlig ungdom stipendie- och lånemöjligheter för studieändamål? Den drygare hälften av kvinnokönet vore emellertid alltjämt tvungen att förtjäna sitt uppehälle. Och följden bleve, att kvinnorna i förvärvslivet komme att trängas samman på ett mera begränsat område och hänvisas till lägre kvalificerade yrken, osäkrare anställningsformer och sämre betalt arbete, utsatta, ekonomiskt och socialt, för de alltjämt ökade svårigheter, som därav skulle följa.

Låt oss alltså även under kris och knapp arbetstillgång hävda den gifta kvinnans ställning som befattningshavare och yrkesutövare.

DRICK RAMLÖSA

Sveriges enda naturligt alkaliska vatten.

Hovleverantörer till H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

Jane Addams.

Jane Addams har tillerkänts Nobelstiftelsens fredspris för 1931. Dock endast halva priset; andra hälften har gått till hennes landsman, rektorn vid New Yorks universitet Mr Butler.

Nobelpriset kan näppeligen innebära något tillskott i den berömmelse som, inte blott i hennes hemland utan i hela den anglosaxiska världen, redan kommit "Amerikas främsta medborgare" till del — så har hon nyligen nämnts av staten New Yorks guvernör. Men, om än Jane Addams inte behöver Nobelpriset, så kan man måhända säga att fredsprisinstitutionen behöver henne. För de amerikanare som till äventyrs grundat sin uppfattning om fredsprisets karaktär och syften på, exempelvis, ett sådant faktum som att president Roosevelt på sin tid erhöll denna utmärkelse, torde Jane Addams' korande medföra en aning om vad donatorn menat med sin stiftelse.

Vi, Nobels landsmän, ha väl i allmänhet något lite reda på de idéer som inspirerat stiftaren av såväl fredspriset som de andra prisen. Men de som bli föremål för utmärkelsen äro oss, den stora allmänheten, ofta okända ända till den dag, då de nämnas som kandidater eller då avgörandet träffas. Helt naturligt i fråga om de vetenskapliga prisen. Men fredsrörelsens allmänmänskliga karaktär och syften borde dock föranleda allas vår kännedom om dem som

verkligen förtjäna fredspriset. Man måste därför förvåna sig när de presenteras på ett sätt som röjer en mindre vetande skribent. Det kan i alla händelser icke erbjuda någon svårighet att ta del av de fakta som giva en föreställning om den personlighet som står i spetsen för Internationella kvinnoförbundet för Fred och Frihet, bildat under världskriget, nu utgrenat över större delen av jordklotet, om Jane Addams, skaparinnan av världens mest beundrade settlement, Hull House i Chicagos fattigkvarter. För oss, som känna till hennes livsverk, eller ha haft lyckan att personligen lära känna henne, är hon en av samtidens främsta exponenter av ädel och stor kvinnlighet, mänsklighet.

*

Det var på våren 1915. Från Holland utgick kallelsen: låt oss mötas, vi kvinnor från krigförande och neutrala stater och gemensamt protestera mot kriget, framställa vårt krav på fred. Det var risk och fara att inbjuda till internationell fredskongress vid en tidpunkt då folken, liksom vilda djur, blivit ursinniga av smärta och blodförlust. Kanske, sades det, var kongressplanen en trick av den ena krigförande parten, som påstods skola finansiera företaget. Misstro, anklagelser, pessimistiska förutsägelser att kvinnornas kongress skulle bli en skandal för fredssaken,

BOKHANDELN STUDIO

Norrlandsgatan 30. Tel. 27 00

har specialiserat sig på nutidsproblemen, modern livsföring, karaktärsträning, livet efter döden och dylikt.

Begär vår katalog.

ett fiasko för kvinnorna var vad i rikt mått kom initiativtagarna till del. Men den dåddristiga planen möttes också med entusiasm av kvinnor som icke ville böja sig för krigsnationalismens avgud, utan höllo fast vid den gamla frälsande tron på folkens broderskap, trots allt. Då Jane Addams anmodades att genom sitt personliga deltagande som ordförande vid den planerade internationella kongressen stödja det vanskliga företaget, svarade hon omgående: "Jag kommer med 15 medlemmar av Women's Peace Party." Hos henne fanns ingen ängslig omsorg om den egna prestige, ingen tvekan att göra sig solidarisk med ett initiativ, vars framgång var så oviss men vars syfte: att verka för enhet och samhörighet under söndringens högsta nöd var i överensstämmelse med den livsuppfattning, som varit rättesnöret för hennes handlande allt ifrån ungdomen.

Och så blev den då till i Haag, i sista dagarna av april 1915, denna märkvärdiga, för deltagarna oförgätliga kongress. Där representanter för tolv nationer möttes, trots spärrade gränser, trafikstopp, avbrutna kommunikationer och farvatten med torpederingsrisker. Där krigförande länders kvinnor mötte "fiendens kvinnor" i vänskap och med aldrig svikande hänsyn. Där de mest brännbara ämnen dagligen och stundligen vidrördes, men explosionerna uteblevo, och den andliga atmosfären trots krigseländets omedelbara närhet höll

sig ren i ljuskretsen av Jane Addams' godhetsstrålande personlighet.

Måhända säger en s. k. realist: men vad tjänade det till, detta möte? Inte kunde Jane Addams och de i Haag församlade kvinnorna vända händelsernas ström? Nej, visserligen icke. Man kan dock ha skäl att påpeka att de resolutioner, som fattades på Haagkongressen och av deputerade överlämnades till regeringschefer i 14 länder, krigförande och neutrala, innehöllo ungefär samma principer och krav som president Wilsons 14 punkter. Han har själv erkänt sig vid formuleringen ha varit inspirerad av kvinnokongressens resolutioner. Men framför allt kan man i ljuset av vad vår generation upplevt under och efter världskriget tillåta sig den motfrågan om ej passiv resignation och inordnande under ett system, som fört den civiliserade världen till undergångens brant, är mer "verklighetsfrämmande" än, även till synes, hopplösa strävanden för en enad mänsklighet? Och Haagkongressen var ju blott inledningen till den kamp mot kriget som under Jane Addams' ledning alltjämt föres av kvinnornas internationella fredsförbund.

Missaktning och förföljelse, förlust av vänner och understöd i hennes sociala arbete blev Jane Addams' lott under krigshetsens tid. Men hon stod fast i sitt ställningstagande mot krig och den ändamålet-helgar-medlen-politik som ledde Amerika, liksom andra stater, in i kriget. I hennes hemland vänder sig dock bladet hastigt. Hon

A.-B. Mattor & Gardiner

45 Sveavägen 45. Tel. 13294. — STOCKHOLM — Filial: Folkungag. 59. Tel. Söder 13760,
Sängar, Sängkläder, Korkmattor, Mjuka mattor, Gardiner, Linnevaror, Ottomaner.

är i närvarande stund ånyo för sina landsmän den beundrade och hedrade medborgarinnan.

Även i det indirekta arbetet för fred och försoning, hjälparbetet bland krigets offer, har Jane Addams gjort en stor insats. Hon var på anmodan Hoover följaktig, då han gjorde den inspektionsresa i det genom blockaden uthungrade Mellaneuropa, som inledde den stora hjälpaktionen.

Europas nöd gjorde Jane Addams till aktiv pacifist. Egendomligt nog var det en syn av europeisk nöd i annan form, den syn av mänskligt elände som hon en natt många år före världskriget i sin ungdoms dagar såg från taket av en omnibus i Londons East End, som ledde henne till det själsliga avgörande att ägna sitt liv åt de fattigaste, vilket fick sin utlösning i och genom skapandet av Hull House-settlementet.

Hull House ligger omgivet av stadsdelar där de fattigaste och okunnigaste immigranterna slagit sig ned. Greker, italienare, ryska judar m. fl. nationaliteter, men inga skandinaver hade hopat sig i dessa kvarter. Då Jane Addams började sin verksamhet där rådde fruktansvärda förhållanden i alla avseenden. Betecknande för den rent praktiska delen av Jane Addams' underbara verk är den sanitära upprensning av distriktet, som hon igångsatte. Efter tre års fåfång kamp med myndigheterna blev hon slutligen utnämnd till inspektör för gaturenhållningen. Genom en inspektion så grundlig att hon och hennes med-

hjälpare i arla morgonstund personligen följde sopvagnarna och sågo efter att renhållningen blev effektiv, förbättrades de oerhört dåliga sanitära förhållandena till den grad och med den påföljd att efter tre års ansträngningar dödssiffran sjunkit och distriktet kom som n:r 7 i stället för n:r 3 på Chicagos dödlighetstabeller.

Men hur mäta resultaten av Jane Addams' arbete för att förbättra den andliga atmosfären bland dem, åt vilka hon skänkt den större delen av sitt liv och sina krafter! Här kan icke ens uppräknas, ännu mindre skildras, de olika former av hjälpverksamhet, som Hull House är centrum för: folkök, gossklubbar, barnkrubbor, lek- och arbetsstugor m. m. Och ingen möda har Jane Addams lämnat ospard för att i sina skyddslingars liv införa det moment av förströelse, som hon anser behövt. Hull House bjuder på konserter, konstutställningar, sällskapsliv, ja t. o. m. en teater finnes, där de uppträdande aktörerna äro amatörer från en för ändamålet bildad klubb. Enligt en 1911 utgiven skildring omfattar settlementet 13 olika byggnader skänkta efter hand av mecenater, och 9,000 personer samlas varje vecka i dess lokaler. Vilken ström av människor har icke löpt genom Jane Addams' arbetsrum i Hull House!

Djupare sett är Jane Addams' livsverk i Hull House, även det, fredsarbete. Hon har där arbetat för fred mellan raser och klasser, liksom inom fredsrörelsen för fred mellan folken.

Stockholms Pressningsanstalt

Karlavägen 66, STOCKHOLM. Telefon Ö. 49 91.

Utför pressning, kemisk tvätt och färgning av damkläder. Arbetet utföres av fackman under garanti. Hämtas och hemsändes. Medlemmar av *Fredrika-Bremer-Förbundet* erhålla 10 % rabatt.

Tyvär måste vi medgiva att många äro de kvinnor som ej förstå att den uppgift, vilken framför alla andra ligger och väntar på kvinnorna som fullmyndiga medborgare, ja som skri- ar efter dem, släktets mödrar, är att i staternas utvecklingshistoria införa respekt för människolivets helgd och

göra det begreppet till utslagsgivan- de faktor på det politiska fältet lik- som nu i civiliserade individers för- hållanden till varandra. Det är dock en tröst att, om antalet är alltför litet, de yppersta dock finnas på fron- ten mot krigssystemet, i första ledet Jane Addams. ANNA KLEMAN.

Möte för fred och mellanfolklig samverkan.

På initiativ av Fredrika-Bremer- Förbundet anordnas onsdagen den 20 februari på aftonen ett offentligt mö- te i Musikaliska Akademiens stora sal i Stockholm. Sjutton kvinnoörening- ar stå som inbjudare: Fredrika-Bre- mer-Förbundet, Allmänna Valmans- förbundets Centrala Kvinnoråd, Fri- sinnade Folkpartiets Kvinnogrupp, Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Sveriges Moderata Kvinnoörening, Sveriges Socialdemokratiska Kvinno- förbund, De kvinnliga kårsamman- slutningarnas Centralråd, Fackliga centralorganisationens Kvinnosek- tion, Svenska Kvinnornas National- förbund, Affärs- och Yrkeskvinnors klubb, Akademiskt Bildade Kvinnors Örening, Förbundet av Sveriges K. F. U. K., Stockholms Högskolors Kvinnliga Studentörening, Svenska Kvinnors Medborgarförbund, Vita Bandet, Sveriges Husmodersörening- ars Riksförbund och Svenska sektio- nen av Internationella Kvinnoöre- bundet för fred och frihet.

Tanken att genom samlade svenska kvinnoöreningar träda fram för

mellanfolklig fred och samverkan har vuxit ur känslan av att den kritiska tid, som världen nu genomlever, kal- lar på alla krafter, vilka vilja beford- ra fred och förståelse. Det kallas på de internationella kvinnoorganisatio- nernas arbete för detta syfte, det mö- te som här ordnas vill vara en de svenska kvinnornas insats i samma riktning.

Talare bli: professor Östen Undén, statssekreterare Bo Hammarskjöld, bankdirektör Oscar Rydbeck, envoyé Erik C:son Boheman och yrkesin- spektris Kerstin Hesselgren. Anfö- randena komma att röra sig om folk- rättsfrågor, den internationella ar- betsorganisationen, internationella ekonomiska problem, förarbetena till nedrustningskonferensen och N. F:s sociala arbete.

Biljetter, till 50 öre, erhållas i Stockholms morgontidningars tid- ningskontor, såväl som genom de in- bjudande föreningarna.

Samtliga anföranden komma att radieras.

Fötter, ben och skor. Damer, som ha det besvärligt med sina vär- kande fötter och ben samt ha svårt att få passande skor, tag närmare reda på vad det lätta *Freilka-Wizard* fotstödet av läder för- mår uträtta och likaså hur den gummifria, tvätt- och stoppbara åderbräckstrumpan med samma namn verkar. — Se och prova också våra bekväma och på samma gång eleganta, ortopediska skor med extra läderpackningar i hälften och förlängd bakkappa.

Lagersons, Kungsgatan 4, Stockholm.

Några data om den statliga arbetslöshetspolitiken.

Vid världskrigets utbrott befarade man, att de rubbningar, som därav föranleddes, skulle framkalla arbetslöshet av sådan omfattning, att staten vore nödsakad att träda hjälpanande emellan. Redan några få dagar efter krigsutbrottet tillsattes ett statligt organ för hithörande uppgifter, statens arbetslöshetskommission, vilken avgav förslag till statliga hjälpåtgärder, vilket förslag av Kungl. Maj:t underställdes 1914 års urtima riksdag och av denna bifölls. I september 1913 utfärdades den första kungörelsen i ämnet och därmed inaugureras ett av de viktigaste leden i nutida svensk socialpolitik.

De grundsatser, som kommo till uttryck i denna första kungörelse och som i väsentliga delar alltjämt äga bestånd, få ej betraktas såsom en tillfällets improvisation. Redan några år tidigare (1907—1908) hade vårt land drabbats av en ekonomisk världskris, som framkallat en efter dåtida måttstock omfattande arbetslöshet och som bragt frågan om statlig melankomst under övervägande. Det var de framsynta tankar, som då — under mindre upprörda tider — föddes, som i väsentliga delar kommit att trycka sin prägel på vår hittillsvarande statliga arbetslöshetspolitik.

Farhågorna vid krigsutbrottet be-

sannades dess bättre icke; visserligen rådde här och var arbetslöshet men i det stora hela var efterfrågan på arbetskraft stark, tidvis till och med utomordentlig. Man hade därför visst rådrom att ägna denna hjälpverksamhet närmare övervägande och bland annat utformades därvid den s. k. arbetslinjen, som kommit att spela en dominerande roll.

De principer, som utformats, sattes på allvarligt prov först under den s. k. deflationskrisen, vilken nådde sitt maximum på senvintern 1922. Med ledning av erfarenheterna från denna ytterst pressande tid och från den följande periodens relativt sett lugna förhållanden hava dessa principer, i sina grunddrag bevarade, alltmera utmejslats under praktisk tillämpning, så att de nu bilda ett även i sina detaljer genomtänkt, smidigt men på samma gång fast system, det "svenska systemet".

Den generella formen för det allmännas hjälp åt den nödlidande är som bekant den kommunala fattigvården. Grunderna för denna hjälpverksamhet hava genom 1918 års fattigvårdslag erhållit en modern form och en accentuerat human prägel. När nu staten trätt hjälpanande emellan till förmån för en viss grupp av hjälpbehövande, de arbetslösa, har

Begär alltid **VITRUM:S** tillverkningar:

FERROL VITRUM, det mest aptitgivande och stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Tages på grund av sin angenäma smak lätt av såväl barn som vuxna.

LAXERMARMELAD VITRUM, angenämt avföringsmedel av jämn verkan.

SODAPASTILLER VITRUM mot halsbränna och magsyra, välsmakande.

APOTEKSVARUCENTRALEN VITRUM

Apotekareaktiebolaget.

därvid det primära ansvaret för dessa icke lyftats över på staten utan vilar fortfarande på kommunerna. Statens speciella hjälp är av supplerande natur och är motiverad av två skäl. Den åsyftar dels att bereda de behövande arbetslösa hjälp, utan att dessa skola nödgas överskrida den sociala gränslinje, som fattigvården dock anses innebära, och dels att lätta ofta mycket ojämnt drabbande bördor, som nutida massarbetslöshet kan förorsaka kommunerna. I praxis äro rågångarna mellan fattigvård och arbetslöshets hjälp icke alltid skarpt uppdragna och en fullt genomförd boskillnad mellan de två hjälpformerna kan väl aldrig uppnås — fattigvården är och lärer förbliva den generella formen för hjälp åt nödlidande — men däremot är klart fastslaget, att arbetslöshets hjälp icke äger fattigvårds karaktär.

Arbetslöshets hjälp beredes under samverkan mellan staten och kommunerna med statens arbetslöshetskommission å ena sidan och de för ändamålet inrättade kommunala arbetslöshetskommittéerna å den andra såsom verkställande administrativa organ.

Hjälpen utgår antingen kontant (eller med motsvarande förmåner in natura) eller ock genom arbete.

Huvudförutsättningen för att komma i åtnjutande av sådan hjälp är att vara arbetsför men oförvällat arbetslös. Det senare skall styrkas på så sätt, att vederbörande visar sig hava hos organ för den offentliga ar-

betsförmedlingen sökt men ej erhållit arbete. Förhållandet skall styrkas med täta intervaller, vanligen varje dag. Om arbete i öppna marknaden erbjudes, skall detta antagas vid äventyr att erhållen hjälp upphör att utgå.

Där arbetslösheten står i visst samband med arbetskonflikt, anses den icke oförvällad och arbetslöshets hjälp utgår ej. De närmare reglerna härutinnan, de s. k. konfliktdirektiven, vilka vid flera tillfällen spelat stor politisk roll (Stripa!), äro nog så invecklade och en detaljerad redogörelse för dem skulle här föra alltför långt. Slutligen skall den arbetslöse hos vederbörande hjälpkommitté hava anmält sig såsom hjälpbehövande. Kommittéerna avgiva periodiska rapporter härom till kommissionen, vilka rapporter utgöra en av de viktigaste källor för kännedomen om den rådande arbetslöshetens omfattning.

Kontantunderstöd med bidrag av statsmedel kan utgå först sedan vederbörande kommun för ändamålet anvisat medel. Statsbidraget utgår normalt med hälften av totalkostnaden, men denna bidragsprocent kan höjas, där kommunen är hårt skatte-tyngd, lider av omfattande arbetslöshet eller liknande. Understödsbeloppens storlek är beroende av arbetslönen i orten (se nedan) samt av den arbetslöses ålder och försörjningsplikt gent emot hustru och barn; beloppet för dag växlar mellan högst kr. 4:50 (man, hustru och minst 3 barn i dyraste ort) och lägst 65 öre

Sörmans
REGERINGSGATAN 4 Stockholm

*Främst i
Presentartiklar*

(ensamstående arbetslös under 18 år i billigaste ort).

Kontantunderstöd har sedan länge haft en principiell andrahandsställning inom hjälpverksamheten; i första hand har man sökt bereda hjälp genom anvisande av arbete vid här för särskilt anordnade arbetsföretag, numera benämnda reservarbeten. Den s. k. arbetslinjens principiella förhandsställning torde också få anses såsom det "svenska systemets" viktigaste grundsats.

Reservarbeten anordnas dels av staten i arbetslöshetskommissionens egen regi och dels av vederbörande kommuner, s. k. statskommunala reservarbeten, för vilka statsbidrag beredes till belopp motsvarande dem, som utgå vid kontant understöd, detta dock endast under förutsättning att samma principer tillämpas som vid statliga reservarbeten. Nämnas må, att statskommunala arbeten, vilka enligt sakens natur förläggas till hemorten, medföra den fördelen, att de dit hänvisade kunna kvarbo i sina hem. De förbehållas också vanligen åt familjeförsörjare.

Reservarbeten skola vara verkligt nyttiga eller kulturellt berättigade arbeten. Vedsågning, makadamslagning o. d., som i maskinell väg kan utföras för en bråkdel av kostnaden, undvikas.

Men å andra sidan skall reservarbetet erbjuda ett tillskott utöver de arbetstillfällena, som erbjuda sig på öppna marknaden, och får ej inkräkta på denna. Arbeten, som i

allt fall skulle utföras inom den närmare framtiden, måste följaktligen undvikas. Man har alltså att balansera mellan ytterligheterna av meningslösa och ekonomiskt oförsvarliga arbeten å ena sidan och omedelbart nödvändiga arbeten å den andra.

Arbetet skall utgöras av grovarbete, d. v. s. får icke förutsätta speciell yrkesskicklighet inom visst fack. Vidare är det av vikt, att arbetena mot rimliga kostnader kunna utföras vintertid, då arbetslösheten i regel är störst. Åtskilliga arbeten, t. ex. skogsplanteringar, vilka i sig själva vore önskvärda, måste såsom sommararbeten avvisas. De viktigaste arbetsobjekten äro vägarbeten och utdiktningföretag.

Arbetsresultatet bör komma det allmänna till godo; enskild vinst av reservarbete måste sorgfälligt undvikas.

Ett reservarbete bör såvitt möjligt — i händelse av förbättrad konjunktur eller säsong — kunna när som helst avbrytas, utan att dock det redan utförda arbetet skall bliva värdeöst genom avbrottet.

Man finner härav, att man vid valet av lämpliga arbetsobjekt ställes inför icke obetydliga svårigheter och i flera avseenden har att söka lotsa sig fram mellan Skylla och Charydis.

Den viktigaste grundsatsen beträffande reservarbeten avser lönesättningen. Lönen skall sättas lägre än den öppna marknads löner, närmare bestämt, lägre än den mera all-

Mensendieck-Gymnastik för damer

gratis. Kutrygg, svankrygg och hållningsfel bortarbetas.

Anmälningar mottagas pr tel. Östermalm 9821.

Vägen för ernående av en harmonisk kropp, naturlig charm och

Rut Ivrell

Medlem av: »Bund Für Reine Mensendieck-Gymnastik». Obs.! Dipl. av Dr. B. M. Mensendieck. — Lektioner meddelas fr. 7,30 f. m. till 9 e. m.

Nybrogatan 11. 6 tr

mänt gängse lägsta lönen ("grovarbetarlönen") i orten. Denna senare lön beräknas i statistisk väg; reservarbetarlönen fastställs sedan automatiskt efter en glidande skala, där skillnaden i dyraste ort (9 kr.) är 2 kr. och i billigaste ort (kr. 3:50) endast är 5 öre. Nämnas må emellertid, att praktiskt taget allt arbete utföres på ackord och att de faktiska förtjänsterna vid reservarbete på den grund kunna både överstiga "grovarbetarlönen" och understiga "reservarbetarlönen".

Syftet med denna f. ö. mycket omstridda grundsats är icke närmast av statsfinansiell utan av arbetsmarknadspolitisk innebörd. Man åsyftar att hos den arbetslöse bevara en ekonomiskt naturlig strävan att själv söka sig tillbaka till den öppna arbetsmarknaden. Nämnas må, att man vid tillämpningen av denna löneprincip ej ansett det nödvändigt att till tiden närmare begränsa anställningen vid reservarbete.

Lönenivån växlar som bekant mycket starkt i vårt land, såväl mellan olika landsdelar som mellan stad och landsbygd. Så t. ex. utgör den högsta och lägsta av kommissionen beräknade grovarbetarlönen resp. 9 och 3:50 kr. pr dag. Dessa ansenliga divergenser återspegla emellertid i viss mån levnadskostnadernas variationer. Vid fullföljande av arbetslinjen är det ofta ogörligt att anvisa reservarbete i hemorten. Om nu en familjeförsörjare från dyraste ort hänvisas till

reservarbete i billigaste ort, skulle han näppeligen med den arbetsförtjänst, han där erhöle, kunna försörja sin familj i hemorten. På platsen måste emellertid alla arbetare av naturliga skäl avlönas efter en enhetlig, gemensam norm. Svårigheterna ur försörjningssynpunkt, som härav uppkomma, har man löst genom s. k. ortstillägg; till familjeförsörjarens hemmavarande utbetalas — direkt — ett belopp, som motsvarar skillnaden mellan reservarbetslönen i hemorten och på arbetsplatsen. Om den förra alltså är 6 och den senare 4 kr., erhåller familjen ett ortstillägg av 2 kr. pr dag.

Ansökan om platser vid statligt reservarbete göres av hjälpkommittén hos arbetslöshetskommissionen, som därvid fastställer platsantalet. Urvalet bland de anmälda arbetslösa göres av kommittén, som tillika har att tillse, att de hänvisade äro nöjaktigt försedda med kläder, lämpade för utearbete. Resorna till — och vanligen också från — arbetsplatsen bekostas av staten.

Slutligen må nämnas, att kommunal arbetslöshetskommitté vid konstant understödsverksamhet äger uppställa som villkor, att den arbetslöse skall deltaga i för ändamålet anordnad utbildningskurs. Enligt sakens natur åsyftas härmed närmast yngre arbetslösa, som på så sätt kunna använda sin nödtvungna ledighet till att förkovra sig i nyttiga insikter och färdigheter.

Sedan en längre tid har hela kulturvärlden drabbats av en arbetslöshet, som torde sakna tidigare motstycke och som gjort arbetslöshetsspörsmålet till den nuvarande sociala huvudfrågan. Vårt land förskonades till en tid i viss mån men läget har under den gångna hösten allvarligt försämrats. Vid senaste årsskifte torde antalet hjälpsökande arbetslösa — kommittéernas rapporter föreligga ej i skrivande stund — sannolikt överstiga 70,000. Antalet till statligt reserverarbete hänvisade uppgick vid samma tidpunkt till cirka 11,500 och antalet arbetslösa åtnjutande kontant understöd med bidrag av statsmedel till cirka 14,000. Arbetslösheten kommer också att i den nu rådande statsfinansiellt bekymmersamma situationen att ställa betydande krav på statskassan — liksom på kommunerna.

Sverige möter dessa svårigheter på andra vägar än flertalet andra europeiska länder, där man som bekant genomfört arbetslöshetsförsäkring. Vi hava i vårt land förespråkare för såväl "det svenska systemet" som för arbetslöshetsförsäkring, och när detta läses, torde dessa olika meningsriktningar redan haft anledning bryta sig mot varandra. Därvid bör dock städse ihågkommas, att intet "system", av vad slag det vara må, kan undanröja svårigheterna. Massarbetslöshet är en nationalolycka, som enligt sakens inneboende natur sätter hela nationen på prov.

KURT BERGSTRÖM.

Sjuksköterskornas Hemtuna.

Det var en klar, strålande vacker vinterdag med vit snö och blå himmel mitt i sistlidne novembers många mörka dagar, med regndusk och modd. Ålstenspärvaggen och bilar körde en ström av gäster till Hemtuna. Invigningsdagen av det färdiga ålderdomshemmet för sjuksköterskor, som sedan årtal tillbaka planerats och genom ett vackert och energiskt arbete för saken nu förts fram till fullbordan, var nämligen inne.

Tanken på ett hem för de åldrande sköterskorna, som inte längre kunna vara med i arbetet, uppstod först hos just några sköterskor, och dessa vände sig till fröken Sigrid Ulrich, den mångåriga sekreteraren i Svenska Sjuksköterskornas Allmänna Pensionsförening och sjuksköterskornas intresserade vän. Detta var redan 1916, men ledde omedelbart till arbete för saken. En kommitté bildades med fröken Ulrich som ordförande; första uppgiften blev att intressera inflytelserika personer, upprop för insamlande av pengar skulle utfärdas och det gällde att finna undertecknare av detta. Man möttes på önskat håll av största intresse. Nästa steg, år 1919, blev att sammankalla de personer, som lovat sina namn, till överläggning om vidare åtgärder. En interimstyrelse utsågs, med dr E. Lindhagen, till ordförande, uppropet slutredigerades, kom ut i pressen och inbringade ganska mycket pengar.

Till fortförande av företaget vände man sig nu till en del föreningar med förfrågningar om dessa ville utse ett par personer för bildande av en styrelse, som skulle ha till uppgift att ta hela saken om hand. Fredrika-Bremer-Förbundet, Röda Korset, Sophiahemmet, Stockholms Läkareförening, Svenska Sjuksköterskeföreningen av 1910 och Svenska Sjuksköterskornas Allmänna Pensionsförening utsågo också samtliga efter anmodan tvenne personer till medlemmar i den avsedda styrelsen, som således kom att bestå av 12 personer, med dr Lindhagen fortfarande som ordförande. Målet var att antingen bygga ett hus i anstaltsform eller ordna med små lägenheter, men alltid med syftet klart att göra detta till ekonomisk fördel för dem, som där skulle bo. Innan man kom så långt att detta större projekt kunde realiseras, ordnades emellertid i en hyrd Stockholmsvåning, ett f. d. sjukhem, ett hem för 9 sköterskor. Detta lilla hem invigdes i november 1925.

Det större målet släpptes dock aldrig ur sikte. Tomtfrågan var länge stöttestenen, men ordnades till sist med Stockholms stad, som 1930 mot tomtavgäld upplät ett område vid Vesslevägen i Ålsten. Där började omedelbart på hösten 1930 schaktning och övriga grundläggningarbeten. Ett år senare, den 13 november 1931, kom så invigningsdagen, och de många, som med sitt aktiva intresse bringat planen till fullbordan, kunde med varm glädje och tillfredsställelse se på det ståtliga resultatet. Pengar-

na hade kommit genom allmänna och enskilda bidrag; genom av staten beviljade lotterimedel hade 100,000 och 50,000 kronor erhållits, i tvenne omgångar — och utsikt finns att på samma sätt erhålla ytterligare 50,000 kronor.

Det vackra, komfortabelt och praktiskt inredda hemmet är ritat av arkitekt Sven Wallander och kan rymma upp till 53 hyresgäster. Vid invigningen voro redan ett 50-tal inflyttade, men ansökningar strömma alltjämt in.

Då styrelsen började behandla ansökningarna fann man att även hyrorna till självkostnadspris, 5—600 kr., för många ej voro överkomliga. En gratisplats hade man beräknat. Nu visade sig att man måste möta de obemedlades behov genom att lämna rum till en hyra av 100, 200 och 300 kronor. Att gåvor till insamlingsfonden således alltjämt äro synnerligen välkomna förstås därför utan vidare.

De vackra, glada rummen ha vart och ett sin egen ingång, varmt och kallt rinnande vatten i en inbyggd toalett samt en ljus kokvrå. Flera badrum i bottenvåningen, och 3 sjukrum finnas, då det är så pass många gamla att ta hand om. Föreståndarinnan är fröken Hellevi Nordström från Göteborg.

I sitt tal vid invigningen vände sig dr Lichtenstein, styrelsens nuvarande ordförande, med ett tack till alla dem som genom bidrag, intresse och arbete för saken gjort den realiserbar, och särskilt därvid till fröken Ulrich, som

LEK-

skolan för svenska o. utländska barn, Rådmanög. 57^{II}

börjar åter 15 jan. Läs- och språkhjälp. Friluftsläkar. Billigt, roligt och nyttigt! — Solig lokal.
Käty Wennerlund.

Tel. 149 87.
Marg. Ridderstolpe-

i så hög grad varit den bärande kraften i framdrivandet av företaget. Men i en vacker vändning uttalade han sin mening om att djupast taget hade de svenska sjuksköterskorna själva byggt sitt ålderdomshem; det var deras eget goda och trogna arbete som kallat fram viljan att bidra till hemmets tillkomst hos dem, som möjliggjort detta.

Nya förbundsmedlemmar

Karlstad: fru Ingeborg Ahlgren, fru Anna Falk, fru Naima Göthner, fru Carola Hallman, fru Elin Hallgren, fru Iris Dahl, fru Astrid Tjerneld, fru Siri Timén, fru Sigrid Witt.

Malmö: fru Henriette Berlin, fru H. G. Evers, hov-rättsnot. Marta Holmberg, fru Nina Kjäll.

Norrköping: fru Ingeborg Billgren, fru Dagmar Ekelund, fru Sigrid Gillner-Ringenson, fru Lisa Hirsch, fröken Clara Käch, fröken Signe Littorin, fröken Barbro Lychou, fru Gertrud Löwenadler, fru Bojan Ordell, fru Lydia Ordell, fru Kerstin Simon, fru Ingeborg Taube von Bloch, fröken Siri Tornée, fru Marie-Louise Wahren, fru Anna von Wernstedt.

Nyköping: fru Anna Eriksson, grevinnan Louise Wachtmeister.

Umeå: fru Ingrid Dahm, grevinnan Astrid Douglas, fru Greta Granfelt, fru Märta Harju, fru Maja Hellgren, syster Alfhild Markow, fröken Elsa Nilsson, fru Rut Salén, fru Greta Svenne, fru Tyra Sylvén, fröken Maja Tomtlund, fröken Barbro Tillander, fru Olga Wågberg, fru Karin Wästfelt, fröken Térèse Orre.

Växjö: fru Ragnhild Dahlén, fru Ellen Lundgren, fru Stina Markgren.

Statsrevisorernas anmärkningar.

Statsrevisorerna hava i sin den 15 December 1931 avgivna berättelse framhållit att de ansett sig böra undersöka i vilken omfattning tjänstledighet för enskilda angelägenheter förekommer inom statsförvaltningen. För detta ändamål hava revisorerna genom särskilt frågeformulär, som utsänts till samtliga de statliga verk och myndigheter, vilkas personal helt eller delvis är uppförd på ordinarie stat, infordrat uppgifter dels å de befattningshavare, som under de fyra budgetåren 1927/1928—1930/1931, åtnjutit sådan tjänstledighet, dels ock å ledighetens längd, angiven i antalet dagar för en var ledig befattningshavare. Tillika hava uppgifter infordrats, huruvida befattningshavare vid tiden för tjänstledighetens åtnjutande varit gift eller ogift, till vilken senare kategori jämväl hänförts änking, änka och fränksild.

Revisorerna meddela, att de icke ansett sig böra kräva upplysning om vad som i de särskilda fallen föranlett tjänstledigheten för enskilda angelägenheter. I åtskilliga fall har dock upplysning om anledningen till ledigheten lämnats, och av de sålunda lämnade upplysningarna framgår att vissa myndigheter upptagit jämväl tjänstledighet för offentligt uppdrag, sjukdom eller hälsans vårdande, ehuru dessa ledigheter legat utom ramen för undersökningen. Dessa fall hava,

Elegant — billigt.

Corselet, lång modell, i blom. brokad med silkebystfållare, Svenskt fabrikat. Kostar endast 7: 90.

Elegant, välsittande höfthållare i silkecharmuse med prima silkere-sår. Svenskt fabrikat. För endast 9: 50.

Twilfit, Nybrog. 11, Stockholm

meddela revisorerna, givetvis utesluts, men det påpekade förhållandet giver anledning förmoda att även i en del andra fall den uppgivna ledigheten i själva verket icke avsett vad som plägar hänföras under beteckningen enskilda angelägenheter. Med hänsyn till materialets omfattning — undersökningen berör över 50,000 befattningshavare — anses anledning saknas att tillmäta dylika felaktigheter någon betydelse i detta sammanhang.

Resultatet av undersökningen har blivit att 13 procent av de manliga tjänstemännen hade åtnjutit ledighet för enskilda angelägenheter under det att av de kvinnliga tjänstemännen nära hälften (48,6 %) haft sådan ledighet. Antalet lediga gifta kvinnor är relativt större än de ogifta; ledighetsprocenten var för de förra 65,8 mot 44,4 för de senare.

Vad beträffar antalet ledighetsdagar i medeltal per år och ledig tjänsteman utgjorde detta för manlig befattningshavare 5,1 samt för kvinnlig befattningshavare 12,9, därav för gifta 26,0 och för ogifta 8,2.

De ojämförligt högsta ledighets-siffrorna förekomma sålunda, framhålla revisorerna, för gruppen gifta kvinnliga befattningshavare. Det bör dock bemärkas, anföres vidare, att orsaken till gifta kvinnliga befattningshavares ledighet i rätt många fall stått i samband med havandeskap. I detta sammanhang anser sig revisorerna böra nämna att av de inkomna uppgifterna framgår att vid

det relativt ringa antal verk, av vilka upplysning om orsaken till ledigheterna lämnats, ledighet för havandeskap under här ifrågavarande fyraårsperiod åtnjutits av 222 gifta kvinnliga befattningshavare under sammanlagt 29,849 dagar.

I detta sammanhang måste här anmärkas att det inte var länge sedan ett härskri gick genom pressen med undran om hur det skulle gå med folkökningen, när modern i allt större utsträckning också hade förvärvsarbete utom hemmet. Ledigheterna för havandeskap, som, beroende på de individuella fallen, måste bli av mycket olika längd — i statens tjänst i allmänhet ej under 90 dagar — böra därför helt lämnas utom räkningen såsom varande för staten nödvändigt och nyttigt.

Tagas de manliga ledigheterna för värnpliktstjänstgöring någonsin med i statistik?

Vad angår övriga enskilda angelägenheter, så finns det kanske några gifta kvinnliga befattningshavare som äro i den goda ekonomiska situation att de kunna taga ledigt en kortare tid till förmån i sista hand för någon vikarie, som annars skulle bli arbetslös. Staten gör i sådana fall icke någon förlust, när den ledige får avstå hela sin lön och vikarien ersättes med åtskilligt lägre belopp.

Revisorerna upplysa vidare om att de även hava införskaffat uppgifter till belysning av frågan i vilken utsträckning tjänstledighet för enskilda angelägenheter förekommit inom

ÄRADE DAMER!

Ett omsorgsfullt utförd och välsittande plagg är alltid angenämt att använda och blir därför i längden billigast, i synnerhet som det kan erhållas till mycket förmånliga priser.

Såväl *Ridkläder* som *Kappor* och *Promenadkostymer* hos

OLOF AHLGREN Regeringsg. 13, 3 tr., hiss, STOCKHOLM. Tel. N. 118 75.

folk- och småskollärarkåren. Då åtskilliga av de begärda uppgifterna inkommit först inemot revisionstidens slut hava revisorerna icke hunnit slutföra sin undersökning i ämnet. Med slutbehandlingen av denna fråga har därför lämpligen syntts böra anstå.

Slutligen hava revisorerna konstaterat att den nu verkställda utred-

ningen utvisar samma resultat som den av 1928 års revisorer verkställda undersökningen om ledighetsförhållandena beträffande vissa grupper tjänstemän, vilken undersökning dock var begränsad till omkring 3,700 befattningshavare och dessutom endast avsåg ett år.

ELISABETH DAELANDER.

Alma Söderhjelm s värld.

Min värld har Alma Söderhjelm kallat sin skrivna berättelse om vad hon upplevt, och det är tredje delen av sina levnadsminnen som hon nu publicerat. Emellertid kan det sägas att ju längre berättelsen framskridit, dess mindre är det possessiva pronomet i titeln fullt exakt. Alma Söderhjelm s värld har efterhand blivit finsk historia, den omsluter hennes folks liv under dess mest ödesmärkta år. Själv har hon stått i händelsernas brännpunkt, och så till vida har dessa för visso i eminent grad varit hennes värld och livsupplevelser, men samtidigt behåller de sina stora allmänna karaktär, något som hon, historikern, också på lyckligaste sätt kunnat få fram.

"Februarimanifestet" heter det första kapitlet i den nu utkomna delen,

Alma Söderhjelm: Min värld. Tredje delen. Albert Bonniers förlag.

och därmed föres man in i Bobrikoff-regimens och den aktiva förryskningspolitikens för Finland fruktansvärda tider. Alma Söderhjelm var själv i Paris när slaget kom, men de bevarade, upprörda breven från hemmet till den frånvarande ger i sin omedelbarhet ett unikt starkt intryck av dagarnas stämning och liv. Hennes far hade alldeles nyligen blivit utnämnd till prokurator i Kejserliga Senaten, och denna höga ämbetsmannaställning med dess speciella uppgift av "lagarnas högste väktare" i Finland ställde självfallet honom — och därigenom hela hans familj — på direktaste sätt i beröring med händelserna.

Från denna stund är berättelsen om Alma Söderhjelm s "värld" också berättelsen om det storslagna, sega, obetvingliga finländska motståndet mot de ryska olagligheterna, vålds-

Fruktcentralens butiker:

Drottningg. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Kungsg. 57, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25—27, Vasag. 38, V. Slussg. 8. CENTRALBANGÅRDENS STORA VÅNTHALL, Stockholm.

Alltid förstklassig frukt.

åtgärderna och personkränkningarna. Det dröjer inte länge innan hon själv är hemma igen och tar på sig sin del av det passiva — och sedan även det aktiva — motståndets bördor och faror. Hennes närmaste, bröder, svågar, kusiner, vänner, står i bräsch och drabbas av förföljelser, utvisning, fängelse. Själv utsätter hon sig för oberäkneliga risker — liksom alla vilka därmed hade att göra — genom deltagandet i arbetet med distributionen av "Fria Ord", den av landsflyktiga finnar redigerade, i Sverige tryckta och regelbundna, med utsökt list, i Finland insmugglade publikationen, som talade till Finlands folk om allt det som den med censur belagda finska pressen aldrig fick sagt. Hon undandrar sig inte heller att när tillfället så fordrar åtaga sig själva insmugglingen, på återresa från Stockholm till Helsingfors, med någon av de särskilt förfärdiga dubbelbottnade koffertarna som med sitt till synes oskyldiga innehåll lurade de ryska tullsnokarna och Bobrikoffs gendarmer.

Politiskt misstänkta, kända och okända, hjälper hon att härbärga och gömma i sitt hem, det frågas inte längre vem det är eller vad det gäller. Ett i maskerade ordalag givet meddelande om att någon måste omhändertagas är nog för att öppna dörren och gömstället för honom tills han vidarebefordras till något annat gömställe för att ytterligare vilseleda förföljarna.

Detta är inte Alma Söderhjems

särskilda hjälp och gärning, det är endast det naturliga och vanliga i finska hem i dessa dagar.

På så sätt rullar hela denna tids dystra finska historia upp sig för läsaren av Alma Söderhjems bok, och man gripes på nytt av beundran och rörelse inför det stora modet, den otröttade uthålligheten och obegränsade uppoffringsförmågan, med vilka den ryska våldspolitiken möttes.

De skiftande faserna i kampen, från den ödesmättade februaridagen 1899 fram genom världskrigets år, då man började hoppas att kriget skulle ge Finland dess chans att undslippa det ryska oket, genom inbördeskrigets fasor — vilka dock mera i korthet beröras —, följer man genom denna bok. Ännu en gång må det sägas att det är historia man läser — glänsande skriven, med den verkliga historikerns förmåga att sovra materialet, ge det väsentliga och göra det överskådligt.

I ett brev, skrivet tre veckor efter promulgationen av Februarimanifestet — denna handling av senaten som de fosterländske aldrig kunde förlåta och mot vilken prokurator Söderhjelm protesterade — frågar sig Alma Söderhjems mor om och när allt detta ohyggliga skall förändras, när man skall komma fram till de förra lugna och fridfulla tiderna? "Redan nu!", kommenterar memoarförfattarinnan och lägger till att det skulle förflyta tjugu år innan livet tog vid på nytt! Om de tjugu åren är det boken ger besked.

Spädbarnshemmet EURENII MINNE

Tillhörande Stockholms stad. Elever mottagas för praktisk och teoretisk undervisning i spädbarnsvård och vad därtill hör. Varje kurs varar 4 månader. Prospekt erhålles på begäran hos *Hemmets föreståndarinna*, Skånegatan 118, Stockholm. Tel. S. 3119. Kursen berättigar till inträde i Sv. Barnsköterskefören.

Hennes personliga livs händelser löper igenom eller jämsides med det politiska livets. Hennes docentkandidatur faller på Plehves avslag. Han hade "haft nog av den familjen" — hennes far hade opponerat sig mot kejsarens vilja och befallningar, hennes bror Werner hade gjort sig ökänd genom en skandalös propagandaverksamhet mot Ryssland i utlandet — och för övrigt, hade Plehve tillfogat, när man pläderat hennes sak inför honom, var han ingen feminist. Om Finlands universitet skulle få kvinnliga lärare, skulle kvinnorna i Ryssland även pocka på att få bli universitetslärare, och det ville han på inga villkor vara med om. Därmed var Alma Söderhjems akademiska framtid stängd för år framåt. Universitetskanslern, den post Plehve innehade och som gjorde honom utslagsgivande, hade emellertid annars brukat förena sig med konsistoriets förslag, och detta hade förordat Alma Söderhjelm. Under dessa förhållanden var avslaget även att anse som ett ingrepp i universitetets självbestämmanderätt. Ännu ett bevis på den nya hänsynslösheten mot Finland.

Nu börjar dr Söderhjelm sitt historiska författarskap. Med den full-

komligt fenomenala arbetsförmåga, som hon synes vara i besittning av, kommer under dessa av politiskt arbete och politiska intressen fyllda och tillika i enastående grad oroliga år efterhand Jakobstads historia, Brahestads historia, första delen av Sverige och den franska revolutionen samt Napoleons syskon till. Som journalist skriver hon i dagens och politiska frågor.

I Alma Söderhjems värld figurerar tidens mest kända personer. I snabba och träffande karakteristiker ger hon deras bild, där de inte träder fram i utförligare och mera detaljerad karaktärsteckning. Hon har även tid med Stockholm och svenska vänner. Hennes intryck av Stockholm och Sverige, när hon under de svåraste ofärdsåren tidvis är över här — oftast i politiskt aktivistarbete — är underbar frid och trygghet. Man unnar henne detta — men känner just inte vidare igen skönmålningen!

"Min värld" torde utan risk av överord kunna rubriceras som ett högtintressant memoarverk och ett historiskt dokument av utomordentligt värde.

ELLEN KLEMAN.

Homeopatiska Självläkaren

av Klara Fransén. Första svenska originalarbete byggt på egna erfarenheter. Förord av läkare. Erhålles å S. F. s V. H. byrå, Sibylleg. 36, Stockholm. Pris Kr. 6. Ny uppl. 9—10 tusendet.

Koppning

för värk och svullnad i benen
kylda händer och fötter, ischias

Leg. spec. *Clary Dahlström*

Dalagatan 25, Stockholm.

Tel. 841 04, Kl. 10—2.

«Hem» i Gävle.

Ehuru förhållandena i en landsortsstad, sådan som Gävle, i mångt och mycket icke kunna jämföras med storstaden förefinnes nog alltid ett gemensamt drag, nämligen svårigheten för en hel del människor att finna lämplig bostad. I Gävle har därtill, i motsats till Stockholm, byggnadsverksamheten varit mycket ringa och bristen på tidsenliga smålägenheter till överkomligt pris gör sig nog här som annorstädes märkbar. För den som vill ha en stor bostad och kan betala finnas alltid möjligheter, värre är det för ensamstående i små omständigheter varande kvinnor ur alla samhällsklasser.

Vad beträffar arbetssökande unga kvinnor från landsorten är nog förhållandet ett helt annat än i huvudstaden. En landsortsstad suger givetvis inte ungdomen till sig på samma sätt och i varje fall sker det mest från den närmaste omgivningen. De unga flickorna från landsbygden och de många brukssamhällena i trakten, som ledsnat på tråkigheten på landet, bo i regel inte längre bort än att de per järnväg eller buss resa in på förhand en dag och söka sig plats, ofta finnas också släktingar eller bekanta i staden att hålla sig till. Detta hindrar inte att det nog finns en kategori sämre kvalificerade arbetssökande som ambulera från den ena platsen till den andra och ha svårt att få arbete. Något hem för sådana finns inte i Gävle och torde kanske ej hel-

ler vara synnerligen av nöden. Vad som däremot kunde vara önskvärt vore ett hem för arbeterskor. Saken har varit flyktigt på tal inom Husmodersföreningen, men ej lett till någon vidare åtgärd. Inte så få fabriker använda kvinnlig arbetskraft. Tobaksmonopolet har något för sina arbeterskor som väl inte är hem i egentlig bemärkelse, men som jag i detta sammanhang inte kan neka mig nöjet att omnämna. I en våning ovanför marketenteriet, där middag fås för en billig penning, har fabriken upplåtit två rum och kök som alltid äro tillgängliga. Nyckeln ligger på ett för alla åtkomligt ställe. Denna lägenhet, som kallas Södergården, användes till kurser i vävnad, olika slags sömnad, matlagning m. m. och där stå alltid vävstolar i vilka väves i tur och ordning för eget behov. Då och då anordnas underhållningsaftnar i marketenteriet med förstklassiga föredragshållare, medverkan av arbeterskornas egen sångkör och servering av kaffe med bröd bakat vid matlagningskurserna. Många av Monopolets arbeterskor äro gifta och en hel del bo i föräldrahemmet.

För ålderstigna, särskilt kvinnor, finns det i Gävle ett ovanligt stort antal hem, och ändå tycks behovet ej vara fyllt. Vid ett av dem ligga efter vad jag har mig bekant över hundra ansökningar och vänta tills liemannen gör sin skörd.

Först göra vi ett besök i stadens

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättinrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190 — — — — —

stora utvidgade och moderniserade fattigvårdsanstalt, som omfattar ålderdomshem och sjukhem, sinnessjukpaviljong m. m. Vi glädja oss över att se hur hemligt och trivsamt allt är ordnat, inga stora sovsalar där många äro samlade. Att hygienens krav äro väl tillgodosedda kan man förstå av den absoluta luktfrihet som råder i lokaler där likväl så många gamla vårdas. Det moderna centralköket, tvättinrättningen och bageriet väcka vår beundran.

Vid sidan av detta kommunhem finnes ett flertal privata välgörhetsanstalter och stiftelser för välgörande ändamål. Till några av dessa har staden kostnadsfritt upplåtit tomter. Av hem för endast kvinnor nämna vi först Westergrenska hemmet, ett ståtligt stenhus i tre våningar med 25 pensionärer, mindre bemedlade kvinnor som fört en hedrande vandel. Hemmet, som ej är tio år gammalt, ligger högt och soligt och är omgivet av ståtliga terrass- och trädgårdsanläggningar samt har ett vackert samlingsrum. Äldre äro Öhrns änkehus för änkor och döttrar till handlande i Gävle och Eckhoffs för änkor efter handlande, sjökaptener och "ståndspersoner". Vidare finns den Kronberg—Flensburgska stiftelsen för gamla kvinnor och Hantverksföreningens hem för hantverkares änkor och döttrar. De flesta av alla dessa hem innehålla lägenheter med rum och kök, var och en

har således sitt eget lilla hushåll och sitt eget bohag.

En särställning bland hem intages av Grapeska hemmet, ett sjuk- och ålderdomshem, tillkommet på initiativ av förste stadsläkaren Adolf Grape och senare utvidgat och förbättrat. Här åtnjuta pensionärerna inte bara bostad utan även kost och vård, många kostnadsfritt. Hemmet har ett utomordentligt vackert läge vid Gavleån invid den lummiga Stads-trädgården och kan mottaga ett 30-tal pensionärer.

Utom de nu omnämnda hemmen finnas tvenne som icke uteslutande äro avsedda för kvinnor utan där även åldriga makar kunna tillsammans finna en fristad i livets afton: Björkegrenska och Ericssonska stiftelserna. Båda äro uppförda under de senaste åren och inrymmas i flera mindre byggnader. Särskilt det Ericssonska förtjänar att vi göra ett lite mera ingående besök. När man nalkas området, som är beläget i kanten av ett villasamhälle, ser man fyra låga envåningshus, fritt grupperade kring en mittgång och vardera inrymmande sex lägenheter. De fyra på nedre botten bestå av rum och kök och vindslägenheterna av rum och kokvrå, den senare dock så rymlig och bekväm att den bättre än många andra kunde förtjäna namnet kök. Till varje lägenhet hör en liten tambur med W. C. och tvättställ och till bottenlägenheterna var sin liten

TANDTEKNIKERKURS

Ged. utbildn. i guld- o. kautschukarb.
Kurs und. överins. av leg. tandl. Mång-
årig erf. E. Landau, Valhallavägen 112,
Stockholm. Tel. Norr 19521.

Lundahls Möbelolja

är ett utmärkt renoveringsmedel för bonade, polerade och lackerade möbler, golv, korkmattor etc. Borttager vattenfläckar på bonade möbler, återställer dem i sitt nybonade skick. Efter användning av oljan är möbeln impregnerad.

LUNDAHLS TEKN. FABRIK
Mälarhöjden. Tel. Mälarhöjden 666.
Nederlag: Köpmangatan 24, Stockholm.

veranda. Alla ha fönster i två väderstreck, centraluppvärmning och gaskök samt äro hållna i ljusa, harmoniska färger. I de rymliga källarlockalerna äro inrymda badrum, tvättstugor samt verkstadsutrymmen, där det finns möjlighet för en gammal man att få pyssla med sitt hantverk efter måttet av sina krafter. Som stiftelsens resurser ej äro på långt när uttömda har styrelsen planlagt ytterligare tre hus i tvenne våningar med samlingssal i det centralast belägna. Det torde således bli en stiftelse av ganska imponerande mått när den en gång blir helt färdig.

Vår tid är, kanske med rätta, beskyld för egoism. Så mycket mer glädjande bör det då vara att se hurledes det finns områden där den kristna barmhärtighetstanken tagit sig så vackra uttryck och att vi ha medmänniskor som i sina handlingar svara på frågan: Vilken är min nästa?

SIGNE LEKSELL.

Hotell Tunneln

i Malmö skyltar i detta Herthahäfte med kliché på en av annonssidorna. Vi påminna årsmötesdeltagarna från i våras om den synerligen goda och rikliga lunch som Tunneln serverade på Malmömötesdagen. Klichén återger de gamla 600-åriga källarvalven med dess säregna stämning av det Malmö som längst försvunnit.

Från bokvärlden.

Den allra vanligaste människan av *Emilia Fogelklou*. Albert Bonniers förlag.

I denna bok har Emilia Fogelklou sammanfört en rad uppsatser av skiftande kvalitet och kvantitet. Men de sammanbindas genom den rubrik som står över den första av dem och som även givit boken dess namn. Med sitt eget goda och en smula underfundiga sätt vill författarinnan här rikta uppmärksamheten på — ja, just på den allra vanligaste människan som individ betraktad. I regel aktas individen icke högt i våra dagar. Vi gå in överallt som delar i massan. Och kring det kollektiva samlas allt intresse. Men för den, som i likhet med Emilia Fogelklou alltid bevarar sin egen individuella syn på läget och tingen, ligger det klart att det nya kollektiva liv, som tiden strävar efter, måste komma till stånd inte på individernas bekostnad utan genom deras samfälliga och medvetna bistånd.

Och för denna gemenskap fordras "ett nytt viljosätt", som Emilia Fogelklou kallar det. "Vad världen behöver mest är inte rikt rustade väsen, utan allra mest sådana, som vet att vi i grunden alla äro ett", säger hon i den första uppsatsen. Detta är innebörden i det nya viljosättet, enär "ingen annan solidaritet står rycken". Men förutsättningen härför är att kunna se att "det icke finns det djup av mänsklig last eller irring, som inte röjer evighetens tungomål — i förviden form". Stilla och intensivt på samma gång vittnar här en ovanlig människa om hur hon lyssnat till det tungomålet hos både små och stora, både säregna och alldagliga människor och på grund härav hoppas på

Skogens Ättika

välsmakande bords- och inläggningsättika

Tillverkare:

Skogens

Kol Aktiebolag

Bollnäs

en "djupare samhällsgemenskap". Vi vanliga människor äro tacksamma för denna vackra bok, som hjälper oss att förstå och längta efter det nya viljosättet.

ESTER LUTTEMAN.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1932.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution har för år 1932 anslagit följande stipendier till ansökan lediga:

Martina Bergman-Österbergs Yrkestipendiefond: 300:— kr. för kurs vid Fredrika-Bremer-Förbundets skola för kvinnlig yrkesutbildning.

Fria stipendier: 400:— kr. för kurs vid Gymnastiska Centralinstitutet, 500:— kr. för kurs vid Tandläkareinstitutet, 200:— kr. för kurs vid Södra Sveriges sjuksköterskeskola.

Fröken Hilda Nilssons fond: 1,250:— kr. för medicinska studier till kvinnlig med. kand.

Johanna Hedéns fond: 400:— kr. till elev vid Barnmorskeanstalten i Göteborg.

Cecile Gohls fond: två stipendier å vardera 200:— kr. till kurs vid Apelrydsskolan.

Stockholms läns fond: 400:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Norrbottnens läns fond: 400:— kr. för utbildning av föreståndarinna för arbetsstuga och barnhem.

Västerbottnens läns fond: två stipendier å vardera 420:— kr. till kurs vid Umeå folkskoleseminarium och 400:— kr. från Fröken Ebba de Laval's fond för kurs vid Röda Korsets sjuksköterskeskola.

Västernorrlands läns fond: två stipendier å 230:— kr. vardera, varav ett för kurs vid Maria Nordenfelts Högre handarbetsseminarium i Göteborg och ett för kurs vid Svenska Fattigvårds- och barnavårdsförbundet.

Jämtlands läns fond: 225:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Kopparbergs läns fond: 280:— kr. för kurs vid Tekniska skolans i Stockmalm högre konstindustriella avdelning.

Värmlands läns fond: 230:— kr. för kurs vid Tekniska skolans i Stockholm högre konstindustriella avdelning.

Upsala läns fond: 440:— kr. för kurs vid Kungl. Högre Lärarinneseminarium i Stockholm.

Örebro läns fond: 235:— kr. för kurs vid Kungl. Högre Lärarinneseminarium i Stockholm.

Södermanlands läns fond: 325:— kr. för kurs vid Södermanlands läns sjuksköterskeskola; 325:— kr. för kurs vid folkskoleseminarium; 300:— kr. för kurs vid Fröbelinstitutets barnavårdsavdelning. (Friherrinnan L. Falkenbergs stipendium.)

Östergötlands läns fond: 625:— kr. för kurs vid Röda Korset eller Sophiahemmet.

Skaraborgs läns fond: 425:— kr. för akademiska, företrädesvis medicinska, studier, vid Upsala universitet; 425:— kr. för kurs vid Sydsvenska Gymnastikinstitutet i Lund; 300:— kr. för kurs vid Skara folkskoleseminarium.

Älvsborgs läns fond: 310— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Göteborgs och Bohus läns fond: 400 kr. för kurs vid Socialpolitiska institutet; 400:— kr. för kurs vid skolköskoleseminarium.

Gotlands läns fond: 300:— kr. för barnmorskeutbildning med företräde för sökande, som ämnar förlägga sin verksamhet till Gotland.

Handarbetets Vänner

Permanent utställning

MATTOR, MÖBELTYG, GARDINER m. m.

Kungsträdgårdsgatan 12, STOCKHOLM.

Tel. 91 02, Norr 269 74.

Kalmar läns fond: 290 kr. för kurs vid folkskoleseminarium.

Kronobergs läns fond: (Länsfonden) 300:— kr. för kurs vid Sydsvenska Gymnastikinstitutet i Lund; (Elfvingska fonden) 230:— kr. för kurs vid folkskoleseminarium; (Nanny von Baumgartens fond) 220:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola, 220:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet och 220:— kr. för kurs vid Statens skolköksseminarium i Stockholm.

Jönköpings läns fond: 250:— kr. för kurs vid Socialpolitiska institutet.

Kristianstads läns fond: 375:— kr. för barnmorskeutbildning.

Blekinge läns fond: 475:— kr. för kurs vid Växiö småskoleseminarium.

Hallands läns fond: 250:— kr. för kurs vid Landskrona folkskoleseminarium.

Malmöhus läns fond: 400:— kr. för kurs vid Tekniska skolans i Stockholm högre konstindustriella avdelning; 350:— kr. för kurs vid Folkskoleseminariet i Landskrona; 300:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och barnavårdsförbundet.

Villkor för sökande är att vara samt under minst två år hava varit mantalskriven inom det län, vars stipendium sökes.

Ansökningar ställas till Fredrika-Bremer-Förbundets stipendienämnd, 48 Klarabergsgatan, Stockholm, före den 15 februari, åtföljda av bevittnade avskrifter av betyg styrkande kompetens, av läkare- och mantalsintyg samt övriga handlingar sökande vill åberopa.

Närmare upplysningar genom sekreteraren, adress som ovan, mottagning måndagar och torsdagar kl. 2—4.

F.-B.-F.-kretsarna.

Meddelanden överstående från 1931:

Falköpingskretsen hade den 11 dec. samlat stadens gamla till traditionell Luciafest. Sedan man bänkat sig kring de vackert ljusprydda borden hälsade kretsens ordförande fru Tullie Koch gästerna välkomna, en julpsalm sjöngs och fröken Margit af Ekenstam utförde några sångsoli. Därefter serverades kaffe, varjämte gästerna underhöllos med piano- och violinmusik jämte musik på såg under medverkan av fru Svea Petersson, komminister E. Cederbom och kand. A. Vrang. En liten näpen jultomte bjöd på julgotter och förfriskningar, och man hade det trevligt och gemytligt. Till sist höll pastor Cederbom ett anförande med anknytning till Lucia-legenden och som avslutning sjöngs en psalm.

Från en av de gamla, en 85-åring, som på grund av sjukdom ej kunnat komma till festen, hade sänts en versifierad hälsning, som upplästes.

Halmstads kretsen firade under stor tillslutning sin vanliga Luciafest den 11 dec. Programmet upptog utom Luciatåget och vacker sång ett föredrag av fröken Helfrid Dahlgren, som på ett livligt och medryckande sätt talade om sina intryck från ett besök i Wien.

Hälsingborgskretsen hade onsdagen den 25 november under ordförandeskap av fröken Signe Wennberg sammanträde i klubblokalen, varvid doktor Lydia Wahlström för den talrika och tack samma publiken talade om "Manligt och kvinnligt inför nyare psykologi".

Jönköpingskretsen hade den 11 december en särdeles trevlig Luciafest å restaurang Munken. En strålande Lucia med tärna och stjärngossar, som sjöngo julsånger, bildade det traditionella inslaget i festen och uppskattades livligt av de talrikt

"Min salong" INSTITUT FÖR VETENSKAPLIG ANSIKTSVÅRD

Grevgatan 10, 1 tr., Stockholm. Tel. 794 97. Beställ tid.

Behandling av frostsador, finnar, pormaskar, ådrigt hud, vårtor, bruna fläckar etc. Berosolinbehandlingar. MANICURE. MASSAGE. PEDICURE. Beställ tid.

ELSA GJÖRLING-BERGMAN.

Diplomerad från Académie Scientifique de Beauté, Paris.

församlade medlemmarna. Ett vackert jul-smyckat kaffebord förhöjde stämningen och för underhållningen i övrigt svarade fruarna L. Palmgren och B. Gemzell, fröken E. Bendz och stud. Wallinder, som elegant och humoristiskt utförde en liten sketch "Lucia-dagen", vilken mottogs med stort bifall. Fru M. Blom deklamerade förtjänstfullt en del dikter. Sedan ordföranden fru K. Bendz hjärtligt tackat de uppträdande vidtog en stunds samkväm.

Karlstads kretsen sammanträdde fredagen den 13 nov. å Stadskillarens klubblokaler. Sedan en del föreningsangelägenheter genomgåts, höll lektor Karin Ringenson föredrag om "En sydfransk hembygdsdiktare" och gav en medryckande skildring av skalden Mistral och den med honom sammanhörande nyprovencalska rörelsen. Åhörarna fångades också av musiken i det nyprovencalska språket, när till slut lektor Ringenson uppläste några strofer ur Mistrals Mirëio.

Torsdagen den 19 nov. hade kretsen tillsammans med Husmodersföreningen och Vita Bandet i Flickskolans högtidssal anordnat ett offentligt föredrag av doktor Rut Grubb, Växjö, som inför en fulltalig och tacksam publik talade varmhjärtat och klokt över ämnet "Böra uppfostrare söka upplysa barn och ungdom i den sexuella frågan och på vad sätt?". Doktor Grubbs skrifter i ämnet, som försåldes efteråt, rön-te stark åtgång.

Nästa dag höll doktor Grubb för Flickskolans högsta klasser ett upplysande föredrag i sexuella frågor, beledsagat av planscher och mottaget med intresse och allvar av de unga åhörarna.

Den 8 och 9 dec. anordnade kretsen en dramatisk soaré på teatern till förmån för förbundets Värmlandsstipendium. Programmet inleddes av Arthur Schnitzlers lilla ut-sökta pjäs "När man köper julklappar", varefter följde sång och därpå Anna Charlotte Lefflers enaktskomedi "En räddande

ängel", där alla de medverkande uppträdde i tidstrogna 1880-talsdräkter. Det blev applåder för öppen ridå ideligen och blommor och ytterligare applåder vid slutet av en publik i strålände festhumör. Fru Greta Bergson, som dels uppträdde i den första pjäsen, dels var regissör för det hela, hade all heder av det stora arbete hon nedlagt. Behållningen blev kr. 600:59.

Lundakretsen anordnade den 23 nov. ett möte å Grand Hotell till vilket Husmodersföreningen inbjudits. Sedan ordf. fru Herrlin hälsat kvällens gäster välkomna, beslöt kretsen på förslag av kassaförvaltaren att till förbundets allmänna verksamhet anslå 50 öre per person för år 1931.

Därefter höll dr Lydia Wahlström ett med stort intresse åhört föredrag om "Nutida krav på en frisk kvinnotyp". Efteråt vidtog ett talrikt besökt samkväm.

Mariestads kretsen hade tillsammans med stadens andra kvinnoföreningar den 20 nov. anordnat offentligt föredrag å Folkskolans högtidssal, varvid dr Rut Grubb talade över ämnet: "Böra uppfostrare söka upplysa barn och ungdom i den sexuella frågan och på vad sätt?".

Den 1 dec. hade kretsen samkväm i Hus-hållsskolan med fru Ester Lutteman som gäst. Då det var första gången kretsen var samlad efter fru Floréns bortgång talade ordföranden några ord om henne och fru Lutteman läste hennes älsklingsdikt, Viktor Rydbergs "Klockorna".

Nyköpings kretsen hade lördagen den 5 dec. ordinarie sammanträde, som samtidigt fick karaktären av en avskedsfest för kretsens avgående ordf. fröken Esther Laurell. Kretsen samlades denna gång så gott som mangrannt i en så förnämlig lokal som det nyligen restaurerade Kungstornet i gamla slottet. Ordf. välkomnade de närvarande, och sedan protokollet upplästs och godkänts, framfördes

DÖVAS VÄLS

Syateljé och lappcentral mottager beställningar av all slags sömnad. Även lagningar. Ostermalmsg. 33, n. b. Tel. 161 93. Öppet vardagar 9-7, lördagar 9-2.

GER ARBETE ÅT DÖVA KVINNOR.
Moderata priser. Vålgjort arbete.

I våra
dagar

bonar resp. fernissar man icke parkettgolv och linoleummattor. Man stryker dem med

HYDROX

Torkar
på 45
minuter.

ett varmt tack till fröken L. för den stora och högt skattade insats hon gjort under de fem år hon stått som kretsens ordförande, och därpå överlämnade fru E. Sederholm kretsens hedersgåva: ett tebord med nedsänkt bricka, prydd med en bild av Nyköpingshus. Museiintendenten M. Nilsson höll ett intressant föredrag om Nyköpingshus, och i omedelbar anslutning därtill uppläste fru Elsie Ljunggren ett av henne själv för detta tillfälle författat poem, "Nyköpingshus". Vid supén sjöng fru Brita Ström några av våra vackraste folkvisor, och fröken Laurell framförde till sist sitt hjärtliga tack. Alla togo med sig hem minnet av en sällsynt vacker, väckande och värdig fest.

Stockholmskretsens Fredrika-Bremerskola hade sin sedvanliga Luciafest den 16 dec. i Årsta klubblokaler. Vid festligt dekorerade långbord bänkade sig de till 120-talet uppgående gästerna. Lucia och stjärngossar kommo med ljus och sång, och Stintan berättade och blåste låtar på sitt vallhorn. Den glada festens stämning förhöjdes ytterligare genom att studiekommitténs ordförande, dr Hanna Rydh, trots sin avlägsna residensort och julens närhet, sett sig i stånd att närvara och presidera vid Luciasamkvämet.

Umeåkretsen hade den 17 nov. ett talrikt besökt samkväm å Stora Hotellets klubbрум. Ordföranden lektor Siri Hallström hälsade de närvarande välkomna och överlämnade därefter ordet åt fröken Maja Beskow, som i ett inspirerat anförande berörde ett nu aktuellt ämne, nämligen våra sjömäns farofyllda liv. Talarinnan klargjorde vad som gjorts och ännu göres för att bringa behövlig hjälp ej blott mot de faror, som möta sjömännen på haven, utan kanske i ännu högre grad de faror, som hota i hamnarna. Föredraget åhördes med stort intresse. Fröken Engla Ringström föredrog på ett förträffligt sätt en Tärna-sägen om Stor-Nila och hans hust-

ru Lill-Docka ur Gustaf Beskows diktsamling. Fru Wigart-Bergsten bidrog till att ytterligare förhöja stämningen genom sång till luta. Tio nya medlemmar ingingo i kretsen.

Varbergskretsen samlades första gången på hösten den 12 okt., då ordf. redogjorde för årsmötet och fröken Lissi Almer berättade om den Internationella folkhögskolan vid Helsingör, som hon besökt under sommaren.

Den 19 nov. sammanträdde åter kretsen. Fru Stina Rodenstam höll ett intressant föredrag över ämnet: "Damast och dräll i våra linneskåp" och visade en serie belysande skioptikonbilder. För aftonen hade Hallands Hemslöjd i Halmstad anordnat en vacker utställning av prydnadsslöjd, och Oskarsströms linnefabrik utställde en kollektion präktiga linnevaror. — Efter föredraget, som var talrikt besökt följde tesupé och angenämt samkväm.

Den 11 dec. samlades kretsen till Luciafest.

Växjökretsen anordnade tillsammans med Husmodersföreningen en tre dagars medborgarkurs i nov. ledd av fröken Ebba Holgersson. Anslutningen var stor, likaså intresset, och diskussionen i de aktuella frågorna livlig.

Den 11 dec. hade kretsen en synnerligt trevlig Luciafest i Frimurarepensionatet. Sedan de närvarande bänkat sig kring långa, i julens tecken dukade bord, hälsades de välkomna av v. ordf. fru Elsa Smedberg. Under det julklappsarbetena voro i gång, gav fru G. Forsman en intressant skildring av årsmötet i Lund—Malmö. Fru Blenda Sylvan gav några meddelanden om det nu avslutade lotteriet för årlig friplatt för Växjöbor på Drottningens Vilohem, vilket lotteri visats stort och allmänt intresse. Tre vinnare av de högsta vinsterna hade vardera skänkt ett extra belopp till "vilohemsfonden". Fru af Ekenstam, ackompagnerad av fru Hedvig Lindvall, sjöng

Rudolph Björklund & Co.,

Tapeter Malmtorgsg. 8
Stockholm.

Sthlms Dentallaboratorium
& Tandtekniska Institut

— E. Strandberg. —

Birgerjarlsgatan 127. Tel. V. 620 60
Fullständig utbildning i tandteknik.
Specialkurser — Aftonkurser.

några sånger och fru Elsa Smedberg bidrog med uppläsning. Så sjöngs en humoristisk "visa till och om Växjö-Fredrikorna", författad av fru Sylvan. Slutligen kommo 2 unga Lucior sakta inglidande och sjöngo, ackompanjerade av fru Eva Nordenskjöld, en Luciasång, med musik för aftonen komponerad av musikkdirektör Larsén. Med Luciorna i tåten tågade man så in i den festligt upplysta matsalen och slog sig ned vid det stora av mängder med julkakor dukade kaffebordet, där tal höllos och hurrarop höjdes.

Ystads kretsen firade den 21 nov. sin tioåriga tillvaro med festligt samkväm å hotell Continental. Kretsens ordförande fru Hertha Persson höll högtidstalet, varvid hon särskilt berörde kretsens tacksamhetsskuld till dess stiftarinna och förra ordförande, fru Maja Strandberg, samt redogjorde för kretsens verksamhet under dessa år

Kretsen har genom anordnande av ett 50-tal utmärkta föredrag, genom kurser, diskussioner och resolutioner i aktuella ämnen verkat för sund upplysning, väckande av social ansvarskänsla samt för en rättvis och lycklig lösning av samhällsfrågorna, särskilt de, som röra kvinnan och hemmet. Under en tid av resp. två och tre år ha inom kretsen en diskussions- och en gymnastikklubb varit verksamma. Till olika ändamål inom F. B. F. samt till Malmöhus läns stipendiefond har Ystads-kretsen under tioårsperioden bidragit med c:a 7,000 kr. Dessutom ha 1,200 kr. lämnats åt unga flickor i Ystad till hjälp vid yrkesutbildning.

Denna verksamhet har möjliggjorts till stor del genom medel, som inflöto vid en mycket lyckad hemutställning år 1924

Av år 1921 valda styrelsemedlemmar jämte suppleanter kvarstå ännu fruarna Hertha Persson och Olga Aartelo samt fröken Elin Strandberg, och av de vid årsmötet 1922 valda fruarna Ingeborg Olsson och Clary Schultz.

Kretsen beslöt att till hugfästande av dagen avsätta 300 kr. till en jubileumsfond för rekreation åt medlemmar.

Festen avslöts med en glansfull konsertavdelning. En ung malmödam, konsertsångerskan fröken Greta Persson, väckte stor förtjusning genom sin präktiga röst och dramatiskt uttrycksfulla sång. Flera nummer måste bisseras. Särskilt var hennes Carmen-aria strålande. Vid pianot medverkade på ett ypperligt sätt fröken Maria Lenander.

Östersunds kretsen hade det stora nöjet att på inbjudan av fil. dr Hanna Rydh Munck af Rosenschöld samlas till soaré å Residenset den 7 dec., varvid dr Rydh, som gjort föreningen den äran att bli dess hedersordförande, höll ett medryckande och intressant föredrag om "Kvinnans liv i Norden i urgammal tid". Vid supén, som därefter följde, hälsade dr Rydh föreningens medlemmar, som alla infunnit sig, hjärtligt välkomna och uttalade sin glädje över att en krets kommit till stånd i Östersund. Fröken Hejdeman med fru Wikberg som ackompanjatriss utförde sång, varefter medlemmarna under dr Rydhs ledning fingo beundra samlingarna.

Ett té för finsmakare

Kobbs MIMOSA Té

Obs! Grön etikett.

I den Europeiska marknaden
existerar icke ett finare té än detta.

Endast i originalförpackningar

à 80 öre, Kr. 1.90, 3.75, 7.50. o. s. v.

FÖRBAND I KARTONG

Astras veckade bomull och Astras gasbinda i den sinnrika kartongen äro två tillförlitliga förbandsartiklar skyddade genom lufttätt cellophanomslag. DE BÅDA NYHETERNA ha rönt ett synnerligen välvilligt mottagande såväl från hrr läkares sida som från allmänhetens.

ASTRA
SÖDERTÄLJE

Innehåll.

Gift kvinnas förvärvsarbete.

Jane Addams. Av *Anna Kleman*.

Några data om den statliga arbetslöshetspolitiken. Av *Kurt Bergström*.

Statsrevisorernas anmärkningar. Av *Elisabeth Daelander*.

Sjuksköterskornas Hemtuna.

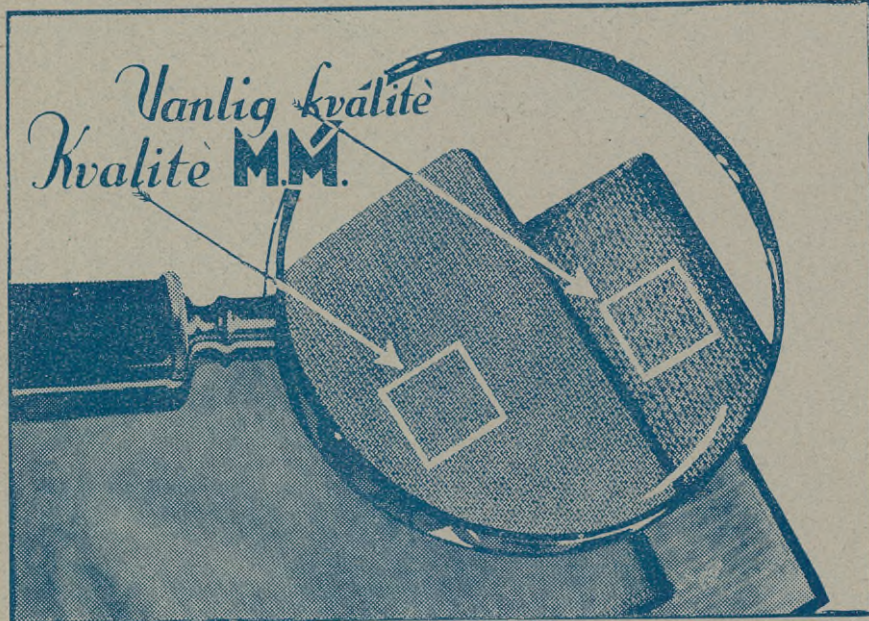
Alma Söderhjelm's värld. Av *Ellen Kleman*.

"Hem" i Gävle. Av *Signe Leksell*.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1932.

Från bokvärlden.

F.-B.-F.-kretsarna.

Underkläder i M. M. för kyliga vinterdagar . . .

Chica, behagliga Underkläder, som likväl äro så varma och sköna, att Ni kan trotsa vintervädret — det är ARGUS-underkläder i kvalitet MM.

Lätta att tvätta och otroligt hållbara äro dessutom egenskaper, som Ni sätter värde på.

Köp Edra Garnityr, Nattlinnen och Pyjamas i MM. genom våra ombud på alla större platser. Ni kommer att bli förtjust.

ARGUS, Hälsingborg
Tillverkare av ARGUS Dam- & Herrunderkläder.